Forum Artis.

Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö
Konstnärsorganisationernas samarbetsförening
The Joint Organization for Associations of Finnish Artists

Sivistysvaliokunnalle

Asiantuntijalausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 (HE 29/2019 vp).

Valtakunnallisten taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö Forum Artis ry kiittää mahdollisuudesta tulla asiassa kuulluksi. Lausuntomme pääviestit ovat seuraavat.

- Kulttuurin ja luovan alan merkitys hyvinvoinnin luojana ja myös talouden ja viennin kannalta olisi tunnustettava vielä nykyistä selvemmin ja ymmärrettävä tämän vaativan lisäpanostusta.

- Taiteilijaeläkkeiden määrä ja taso on edelleen suuri epäkohta, joka olisi viipymättä korjattava.

Valiokunta on pyytänyt meiltä lausuntoa talousarvioesityksestä yleisesti (PL 29) sekä erityisesti talousarvio-esitykseen ja julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvistä toimista kulttuurin ja liikunnan kehittämiseksi, niiden hyvinvointivaikutusten tunnistamiseksi ja lisäämiseksi sekä kulttuurin ja liikunnan kentän toimijoiden - taiteilijoiden ja urheilijoiden – toimintamahdollisuuksien ja toimeentulon vahvistamiseksi.

Talousarviota yleisesti tarkasteltaessa korostuu hyvinvoinnin merkitys hallituksen tärkeimpänä tavoitteena. Tätä pidämme oikeana suuntana. Henkinen hyvinvointi on tunnustettu yhä tärkeämmäksi niin yksilön kuin yhteiskunnankin tasolla, ja siinä keskeinen on kulttuurin kyky vaalia ja ruokkia uteliaisuutta, tiedostavuutta, osallistuvuutta ja suvaitsevaisuutta. Mutta kulttuurilla on myös materiaalinen rooli hyvinvoinnin edistämisessä. Luova talous on harvoja nykyaloja, joissa kasvu ja uudistuminen on voimakasta. Kulttuurin monitasoinen vaikutus olisi siksi otettava huomioon muillakin budjetin alueilla kuin kulttuurille varatuissa määrärahoissa.

Pidämme hyvänä hallitusohjelman kirjausta kulttuurin ja taiteen määrärahojen osuuden kasvattamista valtion budjetissa asteittain yhteen prosenttiin. Tähän sitoutuminen helpottaa olennaisesti taiteilijan mahdollisuutta tehdä työtään. Opetusministeriön ehdottama taiteilijaeläkejärjestelmän korjauksen jättäminen pois budjetista on kuitenkin valitettavaa. Suurimmalle osalle taiteilijakuntaa kertyy taiteellisesta työstä eläkettä erittäin vähän, koska taiteellaan ansaitsee riittävästi vain murto-osa ja apurahat huomioon ottava Mela-järjestelmä on niin uusi. Kuitenkin vain 10 % hakijoista saa vuosittain taiteilijaeläkkeen. Monet hakevat sitä turhaan vielä korkeassa iässä. Tämän epäkohdan toivoisimme poistuvan mahdollisimman pian.

Virpi Hämeen-Anttila
Puheenjohtaja
Forum Artis ry